

Ministeren for videnskab, teknologi og udvikling

Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi
Folketinget
Christiansborg
1240 København K

Med henblik på samrådet tirsdag den 8. september 2009 kl. 13.30 fremsendes til orientering Samlenotat til Folketingets Europaudvalg vedrørende Rådsmøde (konkurrenceevne) (det indre marked, industri, forskning) den 24.-25. september 2009.

Med venlig hilsen

Helge Sander

4. september 2009

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vtu@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Dok nr. 1011593
Side 1/1

Samlenotat til Folketingets Europaudvalg

Samlenotatet sendes efterfølgende til Videnskabsudvalget

Rådsmøde (konkurrenceevne) (det indre marked, industri, forskning)
den 24.-25. september 2009.

Forskningsdelen:

Punkt 1: Perspektiverne for en europæisk innovationsplan og side 1
videreudviklingen af Det Europæiske Forskningsrum
KOM-dokument foreligger ikke.

- Udveksling af synspunkter

Punkt 2: Rådets henstilling om foranstaltninger til bekæmpelse af side 4
neurodegenerative sygdomme, særlig Alzheimers, gennem
fælles programlægning af forskningsindsatsen.

KOM (2009) 379

- Vedtagelse af henstilling

Ministeriet for Videnskab Teknologi og Udvikling

Bredgade 43

1260 København K

Telefon 3392 9700

Telefax 3332 3501

E-post vtu@vtu.dk

Netsted www.vtu.dk

CVR-nr. 1680 5408

Punkt 1:

**Perspektiverne for en europæisk innovationsplan og videreudviklingen af
Det Europæiske Forskningsrum**

- Udveksling af synspunkter

Dok nr. 1011593

Side 1/6

1. Resumé

Det forventes, at der på Rådets møde (konkurrenceevne) den 24.-25. september 2009 vil blive udvekslet synspunkter vedrørende perspektiverne for en europæisk innovationsplan og videreudviklingen af Det Europæiske Forskningsrum. Innovationsplanen forventes først at blive præsenteret ved årsskiftet, hvorfor diskussionen på rådsmødet må forventes at blive af mere generel karakter.

2. Baggrund

Det Europæiske Råd bad på sit møde i december 2008 Kommissionen om at fremlægge en overordnet innovationsplan inden udgangen af 2009. Innovationsplanen forventes at blive en integreret del af det kommende forslag til en post-Lissabon strategi 2010. På rådsmødet lægges op til en diskussion af perspektiverne for selve innovationsplanen, der forventes at komme omkring årsskiftet, og herunder dens betydning for udviklingen af Det Europæiske Forskningsrum.

Kommissionen forventes snarligt at komme med en meddelelse, som vil være en oversigt og status for europæisk innovationspolitik til brug for den videre drøftelse og udformning af innovationsplanen.

3. Hjemmelsgrundlag

Spørgsmålet om hjemmelsgrundlaget er ikke relevant.

4. Nærhedsprincippet

Spørgsmålet om nærhedsprincippet er ikke relevant.

5. Formål og indhold

Det forventes, at den kommende innovationsplan vil sigte mod en tættere kobling mellem forskning og innovation for at styrke Europas konkurrenceevne. Herunder optimale forhold for offentlige og private aktører, herunder SMV'er, med henblik på investeringer i forskning og udnyttelsen af forskningsresultater. Samtidig forventes, at der lægges op til en yderligere styrkelse af samarbejdet mellem universiteter, forskningsinstitutioner og erhvervsliv.

Hvad angår videreudviklingen af Det Europæiske Forskningsrum (ERA), blev der på Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 28. – 29. maj 2009 vedtaget rådskonklusioner med henblik på at sikre fremdriften i ERA. Det fastslås bl.a., at det er nødvendigt at udvikle et begrænset men konsistent sæt af indikatorer, der kan måle fremdriften i Det Europæiske Forskningsrum. Målet er at få et redskab, hvormed Rådet løbende kan måle fremskridt i forhold til Lissabonmålsætningerne samt vision 2020 for ERA. Der opfordres tillige til en bedre koordinering af de eksisterende programmer til fremme af forskning, udvikling og innovation.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 2/6

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

7. Gældende dansk ret og forslagets konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Ikke relevant.

9. Høring

Sagen har været sendt i høring i EF-specialudvalget for forskning.

LO bakker op om indsatsen for bedre at sammentænke forsknings- og innovationsindsatsen. Innovationsplanen vil udgøre et centralt element i Lissabonstrategien og målsætningen om at understøtte udviklingen frem mod et videnbaseret samfund, hvor forskning, teknologi og innovation skal bidrage til at tackle Europas væsentligste samfundsmæssige udfordringer. Forsknings- og Innovationsindsatsen skal i højere grad rette sig mod den helt overordnede og centrale udfordring – flere og bedre job. Der skal fokus på, hvordan offentlige og private virksomheder kan fremme arbejdspladskulturer og vilkår, der giver rum for læring, kompetenceudvikling og innovationskraft på alle niveauer. Der skal endvidere fokus på ledelsesstrategier, organiserings- og arbejdsformer, der involverer alle medarbejdere og deres ressourcer i løsningen af virksomhedernes og samfundets opgaver. Som eksempel kan nævnes ”medarbejderdreven innovation”, hvor medarbejdere på alle niveauer i virksomhederne systematisk og aktivt bidrager til genereringen af viden og ideer, der skaber værdier, når de implementeres. Der savnes endvidere generelt tværfaglig forskning og innovationsinitiativer på europæisk plan. Desuden er det vigtigt, at der lægges større vægt på forskning

i forebyggende initiativer, der modvirker de store sundheds-, miljø-, og energiudfordringer.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Hvad angår videreudviklingen af Det Europæiske Forskningsrum, er etableringen af et reelt indre marked for viden en prioritet. Regeringen finder, at princippet om fri bevægelse for viden i EU er et godt udgangspunkt for en nyvurdering af, hvorledes de europæiske bestræbelser på at udnytte viden til styrkelse af konkurrenceevnen kan intensiveres.

Et europæisk forskningsrum med fri bevægelighed for viden vil blive styrket af fortsat investering i menneskelige ressourcer, universiteter og forskningsinfrastrukturer – både på nationalt og europæisk plan. Regeringen finder, at arbejdet med en omlægning af EU's budget skal fremskyndes med henblik på, at der kan anvendes flere midler på fremadrettede prioriteter som forskning, uddannelse og innovation. Der bør ligeledes arbejdes på at udvikle mekanismer, der kan stimulere til øgede private investeringer i forskning og udvikling.

Regeringen vil arbejde for, at den kommende innovationsplan og koblingen til det europæisk forskningsrum bygger på en sammenhængende tilgang til de tre sider af videntrekanten (uddannelse, forskning og innovation).

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Spørgsmålet om den kommende innovationsplan har endnu ikke været drøftet blandt medlemslandene. Det må dog forventes, at der er generel opbakning til et tæt samspil mellem innovationsplanen og videreudviklingen af Det Europæiske Forskningsrum (ERA) baseret på visionen for ERA 2020.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Rådets henstilling om foranstaltninger til bekæmpelse af neurodegenerative sygdomme, særlig Alzheimers, gennem fælles programlægning af forskningsindsatsen

KOM(2009)379

- Vedtagelse af henstilling

1. Resumé

Kroniske aldersbestemte og aldersbetingede sygdomme er et stigende problem i en aldrende europæisk befolkning. Forskning inden for disse sygdomme, herunder Alzheimers og andre neurodegenerative sygdomme, er derfor vigtig for at sikre en god alderdom for Europas ældre.

Ifølge udkastet til Rådets henstilling opfordres medlemsstaterne til at fastlægge en fælles strategi for forskning i neurodegenerative sygdomme, særlig Alzheimers, ved hjælp af fælles programlægning af forskningen.

Medlemsstaterne opfordres også til at samarbejde med Kommissionen om at udforske mulige initiativer fra Kommissionens side for at bistå medlemsstaterne med at udforme og gennemføre den strategiske forskningsdagsorden.

Kommissionen kan tage yderligere initiativer til at fremme fælles programlægning på dette område.

Det forventes, at henstillingen vedtages på Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 24.-25. september 2009.

2. Baggrund

I 2008 foreslog Kommissionen en ny strategi, "fælles programlægning", for storstilede fælles offentlige forskningsinitiativer på europæisk plan. Fælles programlægning er et produkt af den reviderede Lissabonstrategi og går ud på, at medlemsstaterne frivilligt og efter princippet om "variabel geometri" deltager i formulering, videreudvikling og gennemførelse af fælles strategiske forskningsdagsordener, der bygger på en fælles vision om, hvordan man løfter væsentlige samfundsudfordringer, som medlemsstaterne ikke kan takle hver for sig.

På Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 25. – 26. september 2008 anerkendte Rådet, at neurodegenerative sygdomme set på baggrund af den aldrende europæiske befolkning udgør et væsentligt problem, og at det er nødvendigt at forstå, opspore, forebygge og bekæmpe de grundlæggende mekanismer, der udløser disse sygdomme, særlig Alzheimers. Rådet anbefalede, at der blev iværksat et europæisk initiativ, der kan samle medlemsstaterne, Kommissionen og andre interessepartier i en indsats for at begrænse forekomsten af neurodegenerative sygdomme og især Alzheimers.

På Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 1. 2. december 2008 fastslog Rådet derfor i sine konklusioner, at det er nødvendigt at iværksætte et pilotinitiativ vedrørende fælles programlægning af forskningsindsatsen til bekæmpelse af neurodegenerative sygdomme, især Alzheimers. Rådet opfordrede Kommissionen til at forelægge et forslag til en rådshenstilling med henblik på at iværksætte dette pilotinitiativ hurtigst muligt i 2009.

På grundlag af de mål, der blev opstillet for EU's sundhedsstrategi, og Sundhedsministrenes konklusioner fra december 2008 om folkesundhedsstrategier til be-

kæmpelse af aldersrelaterede neurodegenerative sygdomme, særlig Alzheimers, vedtog Kommissionen parallelt med henstillingen i juli 2009 en meddelelse om et europæisk initiativ om Alzheimers og andre demensfremkaldende sygdomme¹. Meddelelsen slår fast, at disse sygdomme udgør et højt prioriteret indsatsområde i betragtning af den europæiske befolknings aldring.

3. Hjemmelsgrundlag

EF-traktatens artikel 165 om samordning af nationale politikker med Fællesskabet danner retsgrundlaget.

4. Nærhedsprincippet

Henstillingen er i overensstemmelse med subsidiaritetsprincippet, da målene for henstillingen ikke i tilstrækkelig grad kan opfyldes på medlemsstatsplan og derfor på grund af målenes omfang og virkninger bedre kan gennemføres på fællesskabsplan.

Merværdien ved en fælles europæisk indsats i form af fælles programlægning ligger først og fremmest i, at en fælles indsats vil gøre det muligt at samle en kritisk masse af færdigheder, viden og finansielle midler og gøre det lettere at kombinere indbyrdes supplerende ekspertise og undgå overlappning/dobbeltarbejde. En indsats på fællesskabsplan vil modvirke den nuværende opsplittning og uensartethed og sikre en bedre udnyttelse af de knappe ressourcer, idet medlemsstaterne samtidig fuldt ud bevarer kontrollen over processen.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 5/6

En henstilling på fællesskabsplan vil således gøre det muligt at gribe denne samfundsmæssige udfordring an på en mere effektiv og koordineret måde.

5. Formål og indhold

Henstillingen opfordrer medlemsstaterne til at etablere en fælles strategi for forskning i neurodegenerative sygdomme, særlig Alzheimers, ved hjælp af fælles programlægning af forskningen.

Fælles programlægning kræver, at de deltagende medlemsstater samarbejder om at skabe en fælles vision for forskningsbehovene og -mulighederne på dette område, og at de på grundlag heraf opstiller en strategisk forskningsdagsorden med højt prioriterede mål, milepæle og tidsfrister, herunder en gennemførelsesplan over de tiltag, instrumenter og ressourcer, der skal til for at gennemføre dagsordenen og gøre den fælles vision til virkelighed. Til dette formål skal der oprettes et forvaltningsorgan, og medlemsstaterne opfordres til at opstille et mandat for dette organ.

Medlemsstaterne opfordres også til at samarbejde med Kommissionen om at udforske mulige initiativer fra Kommissionens side for at bistå medlemsstaterne med at udforme og gennemføre den strategiske forskningsdagsorden.

Kommissionen kan tage yderligere initiativer til at fremme fælles programlægning på dette område.

6. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger ikke.

¹ KOM(2009) 380

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Ikke relevant.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanserne, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Det Strategiske Forskningsråd (DSF) vil tage stilling til en eventuel dansk deltagelse i dette fælles programlægningsinitiativ. I den forbindelse vil DSF tage stilling til et eventuelt dansk finansielt bidrag, som i givet fald vil komme fra Det Strategiske Forskningsråds årlige bevillinger.

9. Høring

Udkastet til henstilling er sendt i høring i EF-specialudvalget for Forskning.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Den demografiske fremskrivning af både den danske og de europæiske befolkninger viser, at der bliver markant flere ældre mennesker i de kommende år. Der vil derfor være et stort behov for forskning inden for sygdomme, som er aldersbetinget og aldersrelateret, herunder Alzheimers og andre neurodegenerative sygdomme. I Danmark eksisterer der flere miljøer, som er langt fremme i forskning inden for neurodegenerative sygdomme, og som kan se en idé i at indgå i et samarbejde omkring en fælleseuropæisk indsats.

Danmark støtter derfor et fælleseuropæisk initiativ på området, for at samle de bedste forskere, og som kan finde en behandling for Alzheimers og andre lignende neurodegenerative sygdomme.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Kommissionens udkast til henstilling præsenteres første gang på Forskningsgruppens møde den 3. september 2009.

Det forventes, at henstillingen kan vedtages på Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 24.-25. september 2009.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har to gange tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg. Første gang i forbindelse med forberedelsen af Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 25.-26. september 2008 og anden gang i forbindelse med forberedelsen af Rådsmødet (Konkurrenceevne) den 1.-2. december 2008